17. יתרו. מעלת סעודות השבת. (שמות פח/א).

1. **<u>הרקע</u>**

שמות כ 8: זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ.

2. **<u>שאלה</u>**

רַבִּי יִצְחָק אָמַר כְּתִיב (שמות כ 3): וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּכְתִיב בַּמָּן (שמות טז 26): שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ, וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לא יִהְיֶה בּוֹ. כֵּיוָן דְּלָא מְשְׁתְּכַח בֵּיהּ מְזוֹנֵי מאחר והמזון אינו נמצא בו (בשבת), **מַה בִּרְכְתָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ?** איזו ברכה יש בו?

3. **<u>ששת ימי השבוע מתברכים על ידי השבת.</u>**

אלא הכי תאנא אלא כך למדנו: **כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין** כל הברכות, של מעלה ומטה, תלויות ביום השביעי. **ותאנא** (ועוד) למדנו: **אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה?** מדוע המן לא נמצא ביום השביעי? **משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין** כי כל ששת הימים העליונים מתברכים מהיום הזה, **וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא** וכל אחד נותן את מזונו למטה, **כל חד ביומוי** כל אחד ביומו, **מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה.** (נתינה זו נובעת) מאותה ברכה שהם מתברכים מן היום השביעי.

4. **<u>לערוך את שולחנו בשבת היא סגולה למשוך ברכה לששת ימי השבוע.</u>**

ובגיני כך לכן, **מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא** מי שהוא בדרגת האמונה (האיש המאמין) **בעי לסדרא פתורא ולאתקנא סעודתא בליליא דשבתא** חייב לסדר את שולחנו ולערוך סעודה בליל שבת, **בגין דיתברך פתוריה כל אינון שיתא יומין** על מנת שיתברך שולחנו במשך ששת ימי השבוע. **דהא בההוא זמנא אזדמן ברכה לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא** כי באותו זמן (השבת), הברכה מזומנת לחול על כל ששת ימי השבוע, **וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא** (כי) הברכה לא תחול על שולחן ריק. **ועל כך, בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בנהמי ובמזוני.** לכן חייבים לערוך שולחן בערב שבת בלחמים ומזונות.

5. **<u>לערוך את שולחנו בערב שבת ובשבת בבוקר.</u>**

רבי יצחק אמר: אפילו ביומא דשבתא נמי (לא רק בערב שבת אלא) גם ביום השבת.

רבי יהודה אמר: בעי לאתענגא בהאי יומא חייבים להתענג ביום הזה **ולמיכל תלת סעודתי בשבתא** ולאכול שלוש סעודות בשבת, **בגין דישתכח שבעא וענוגא בהאי יומא בעלמא** כדי שיהיו שובע ועונג באותו יום בעולם[1].

רבי אבא אמר: לאזדמנא ברכתא באינון יומין דלעילא להזמין ברכה לאותם ימים שלמעלה, **דמתברכאן מהאי יומא** המתברכים מיום זה. **והאי יומא מליא רישיה דזעיר אנפין מטלא דנחית מעתיקא קדישא** וביום הזה מלא ראשו של זעיר אנפין מטל שיורד מעתיקא קדישא **סתימא דכלא**, סתום הכל **ואטיל לחקלא דתפוחין קדישין** ומשקה את שדה התפוחים הקדושים **תלת זמני**

---

[1] (מדרש תהלי צב 1): מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: ... אמר רבי יצחק: כל עיסקא דשבתא כפול:

- עומר כפול (שמות טז 22): **שְׁנֵי** הָעֹמֶר לָאֶחָד.
- קרבנו כפול (במדבר כח 9): וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת **שְׁנֵי** כְבָשִׂים.
- עונשה כפול (שמות לא 14): מְחַלְלֶיהָ **מוֹת יוּמָת.**
- שכרה כפול (ישעיה נח 13): וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת **עֹנֶג** לִקְדוֹשׁ ה' **מְכֻבָּד**.
- אזהרותיה כפולות **זָכוֹר וְשָׁמוֹר**.
- מזמורו כפול: **מִזְמוֹר שִׁיר** לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

מכד עייל שבתא שלוש פעמים משנכנסת השבת, **בגין דיתברכון כלהו כחדא.** כדי שיתברכו כולם יחד.

6. <u>חשיבות עליונה של שלושת הסעודות.</u>

ועל דא בעי בר נש לאתענגא תלת זמנין אלין לכן, חייב אדם להתענג בשלושת הפעמים האלה, **דהא בהא תליא מהימנותא דלעילא** כי בהן תלויה האמונה העליונה **(א) בעתיקא קדישא (ב) ובזעיר אפין (ג) ובחקלא דתפוחין.**

ובעי בר נש לאתענגא בהו ולמחדי בהו. חייב אדם להתענג בהם ולשמוח בהם. **ומאן דגרע סעודתא מנייהו** ומי שגורע סעודה אחת, **אחזי פגימותא לעילא** גורם פגם למעלה, **ועונשיה דההוא בר נש סגי** וגדול עונשו של האדם הזה.

בגיני כך בעי לסדרא פתוריה תלת זמני מכד עייל שבתא לכן, חייבים לסדר את השולחן שלוש פעמים מהרגע שהשבת נכנסה. **ולא ישתכח פתוריה ריקניא** ולא יימצא את שולחנו ריק **ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומי דשבתא** (על מנת) שתחול עליו הברכה על כל שאר ימות השבוע, **ובהאי מלה אחזי ותלי מהימנותא לעילא.** בעניין הזה, נראית ותלויה האמונה למעלה.